

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Specvlvm Magnvm Episcoporum, Canonicorum, Sacerdotvm Et aliorum Clericorum omnium tam Secularium quam Religiosorum

Tympe, Matthäus

[Köln], 1614

59. Diuitias aliasque res terrenas amore Christi contemnere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51447)

cis se motisque arbitris exercebantur, las obesse plurimum, quæ in propatulo bant ad ostendendam doctrinam, vel ad tandam vulgi auram, atque imperitorum plausum. Vixque posse fieri omnino certis ut honoris cupiditati qua effrenes isti disceptatores exagitantur inseparabili vinculo xum non sit illius cum quo disputatur delirium infamiae confusionisque, lethale vana animæ & venenum charitatis mortiferum. Cum autem veritas anguis inuoluens occiditur, ac quasi corticibus tegatur, disputanda dicta est, ut quemadmodum vites, mices, rum, aurum putantur reiectis inutilibus in examine veritatis, remotus vel falsis verbiguis, ac incertis, ad ea veniatur, quæ in dubio sunt vera.

*Logica est
fax mentis
humana.*

SIGNVM LIX.

Diuitias aliasque res terrenas non veniunt sectari, sed amore Christi contemnerent seu pro suis commodis non laborare, nec privata utilitati studere.

*Sab. li. 2.
ca. 7.*

1. **M**attheus Publicanus statim ut à Christo vocatus est telonium delinquens curiosis vectigalibus Apostolicæ conuersionis nuditatem præposuit. Ex qua stupefactam inquam, hominum ordine, à paupertate

Abbas accersitus grandem pecuniam reliquit co-
 opatulo rerum spem secutus.

*Abbas
 & reliquit
 Apostoli
 omnia di-
 miserunt.
 Matt. 19.*

Bartholomæus Syriæ Regum origine clarus,
 regio stemmate fulgens, non est dedigna-
 no centes in piscatorum numero haberi vt placeret
 CHRISTO, & cœlestis regni spem animo
 incipiens seruire maluit in terra, quam impe-
 ratur de & persecutiones pati, quam seculi honori-
 hale videretur perfrui.

Sanctus Petrus inter Apostolos primus ex-
 amavit: *Ecce nos reliquimus omnia*, (Matthæi
 monono capite, versiculo vigesimo septi-
) ille claudo Hierosolymis petenti elee-
 synam confidenter respondit, *aurum &
 entium non est mihi, quod autem habeo, hoc tibi*
 (Actorum tertio capite, versiculo sexto.)
 e commouit primos Christianos, vt quot-
 ot possessores agrorum aut domorum erant,
 dentes offerrent pretia eorum, quæ vende-
 & ponerent ante pedes Apostolorum. (Acto-
 quarto capite, versiculo trigesimo quar-
 Recte ponebant ante pedes eorum vt osten-
 ent se ea contemnerent & quasi iam conculca-
 pedibus.

Sanctus Augustinus ait in Psalmo centesi-
 mo tertio de Petro: multum dimisit, non so-
 dimisit, quidquid habebat, sed etiam quic-
 id habere cupiebat. Quis enim pauper nõ tur-
 dit in spe speculi huius? Quis non cupit quo-
 te augere quod habet? Ista cupiditas procisa
 bat in immensum, accipit modum & nihil di-
 missum

R 5

missum est. Prorsus totum dimisit Petrus, 6.
totum mundum Petrus accepit. Quasi nobis tam de
bentes & tamen omnia possidentes. in Epistola secunda ad
daad Corinthios, capite sexto versiculo (mo.)

*Ioannes
Diaconus
lib. 1.*

4. *Sanctus Gregorius*, antequam eueh
ad Pontificatum, vrbis Romanæ senato
neque diuitiis minus quam nobilitate po
in Sicilia sex monasteria sua impensa com
xit, Romæ enim paternas aedes in
commutans, in quod seipsum quoque co
rens, vitimque indigentibus quicquid
norum reliqui erat, diuidens, ex nobilitate
milis, ex diuite pauper factus, monachi
duxit donec communi patrum populique
sensu ad pontificale culmen vel inuitus
promoueri.

*Ioan. Dia-
con. Sur.
Them. 6.*

5. *Sanctus Nicolaus* Myræ vrbis Episcopus 8.
cum sibi hæreditas satis ampla obuenuisset
hil prius animo agitabat, quam quod quæ
distractis in pauperum alimenta reb
peditius liberiusque soli DEO obsequ
tur atque deseruiret. Hinc cum vicin
dam virgente in scelus inopia prostrat
um natarum corporibus victum sibi qu
re decreuisset, ille nocte intempesta
leemosyna in oculo fieret) per
stram vicini tantum auri iniecit ut
de virgines honeste locarentur, &
ipse in spem sustentandi se non iniquam
deueniret.

*Effren in
vitis SS.*

6. *Abraham* Ægyptius eremita grandem
 (tam defessis atate parentibus) heredita-
 tam mox aditurus non expectavit, sed in fo-
 ramine sibi cellam constituit. Deinde pa-
 rentibus vita defunctis cum ad capiendum tan-
 tum opum patrimonium vocaretur, tanti illud
 loco pedem non efferret, per procura-
 tem autem rebus diuendis pecuniam om-
 nem mendicantium turbæ, viduisque & pupil-
 lis distribuit.

7. *Hilarion* Palestinus parentibus defun-
 ctis partem substantiæ fratribus partem pau-
 peribus largitus est, nihil sibi omnino re-
 mans. Erat autem annorum quindecim,
 cum sic nudus solitudinem ingressus est,
 duntaxat & pelliceo pallio membra coo-
 veritus.

8. Cum primum *Sanctus Augustinus* Epi-
 scopus conuersus est ad DEVM ita de re-
 liquendo seculo cogitavit, vt transmittens
 in Africam, vendens omnia, & dans pau-
 peribus, mundo valedixerit, paupertatem
 vitamque coluerit, ac monasterium in-
 stituit, in quo cum sociis Euangelicæ per-
 soni operam dedit. Testamentum (ait
 illud.) nullum fecit, quia vnde faceret pau-
 per Christi non habuit. Optime vir fan-
 ctissimus sciuit etiam antequam designaretur
 Episcopus, Episcoporum ordinem non esse
 Christo institutum vt possessionibus & pe-
 cuniis & externo isto splendore abundaret:
 quin

S. Hieron.

Luc. 14.

Qui non re-
 nunciauerit
 omni-
 bus

quin potius contra Christum ad pariter m
 tem eum informasse cum illam regulam scribit
 didit: Nolite portare sacculum neque perambrosio
 uitias vero postea esse ex indulgentia ac dispensatione
 tione, temporibus sic exigentibus in Ecclesiis
 tas tradit Diuus Thomas Opusculo contra reuelata ac
 restitur. cap. vltim. Hoc autem diuitiarum
 num desperatam Clero imposuit plagam, nam
 ligio peperit diuitias & filia deuorauit
 Rectissime autem D. Hieronymus ad
 tem: Clericus qui Christi seruit Ecclesia,
 pretetur primo vocabulum suum, & nomine
 finitione prolata, nitatur esse quod dicitur. Sicut
 Κληρος Grace, fors latine appellatur: proter
 cantur Clerici, vel quia de sorte sunt Domini
 quia ipse Dominus fors, id est, pars (vel
 tas) Clericorum est. Qui autem vel ipse
 mini est, vel Dominum partem habet, talis
 exhibere debet, vt & ipse possideat Dominum
 possideatur à Domino. Qui Dominum possidet
 cum Propheta dicit (Psalmo decimo quinto)
 mea Dominus nihil extra Dominum habere
 Quod si quippiam aliud habuerit preter
 pars eius non erit Dominus. Verbi gratia
 rum, si argentum, si possessiones, si variam
 lectilem cum istis partibus pars eius fieri non
 bitur.

9. Cum Sanctus Ambrosius designatus
 Episcopus curam rerum domesticarum
 fratri reliquit, (Orati. in Satyrum fratrem
 se vero totum spiritualibus Ecclesie curam

ad paucos mancipavit. Sanctus Basilius autem de regulam scribit (Epistola quinquagesima prima ad que perambrosium) quod projectis huius vitæ opibus ac dissipatis, proque damno habitis, vt Christus ecclesiam suam lucrifaceret, commissa sibi Ecclesie gubernata acceperit.

no. Robertus Gaguimus in historia Re-
Francie (libro quinto, Rebuffus in tra-
nom. questio. vltima) narrat quod tem-
Caroli Calui Regis Ecclesia Sancti Mar-
Turonensis multis opibus abundans in
mutata fuerit, cum antea Canoni-
communem vel cœnobiticam vitam duce-
Cuius temeritatis Canonici mox pœ-
luerunt. Nam missa in eos cœlitus pesti-
omnia (præter vnum Vedastum qui in
Sanctorum relatus est, & nomi-
illius ibidem sacellum dedicatum) extincti
Quo facto audito à Canonicis San-
Martialis Lemouicensis relicto suo sa-
habitu se ad monasticam vitam conuerte-

*Notât hac-
et Canonici
ci & vir-
gines sacra
libertorem
viuendi ra-
tionem pe-
tentos.*

epist. 2.

Sanctus Bernardus scribit D. Fulconi
monico: Surgis ad Vigilias, vadis ad Mis-
horis chorum nocturnis diurnisque frequen-
benefacis, sic Ecclesie præbendam gratis non
Dignum est qui altario seruit, de alta-
riuat, &c. sed hoc faciunt (de altario luxu-
inquit, cum quibus habito, si non facio
ceteri de singularitate notabor, propterea in-
exi de medio eorum, ne aut in vrbe notabi-
liter

*Reliqua vi-
de in signo
de vestitu
Cleric.*

liter viuas, aut exemplo aliorum pereas. Etiam Conc
clam. super illo: Ecce nos reliquimus omnia. *Deo* vige
ptus Ecclesiasticos gratis habere te reputat
tando, vt aiant, tibi prouenire videntur, *Deo*
num erat magis sedere aut mendicare, peccat
populi comedis, &c.

12. Dionysius Richel. de vita Ecclesie p
ctorum vigesimo secundo capite, refert quon
dam diuitem Prælatum ex conscientie re
dam diuitem Prælatum ex conscientie re
su ac diuina illustratione dixisse: *Deo* (L
sum vt fiam spiritualiter miser, mundi huius
adeptus sum, vt perderem Deum, sequor
principum, vt à coelesti curia excludar, *Deo*
magnatum consiliis vt de aliis sollicitus, *Deo*
u fiat.

De vit. con
temp. lib.
2. c. 10.

Beatus Prosper ait: Qui Ecclesia seru
ea, quibus opus non habent, aut libenter acc
aut exigunt, nimis carnaliter sapiunt. *Deo*
gnum est si fidelis & operosa deuotio cler
propter stipendium seculare premia sempitern
terminat.

Lib. 2. c. 11.
ca. 12.

Si propter hoc non vult sua quisque relin
habeat vnde viuat, vt quid accipit vnde
reddat? vt quid peccatis alienis sua mult
Qui sua possident, & dari sibi aliquid volun
ne grandi suo peccato vnde pauper victur
non accipiunt. Clerici quos voluntas aut
pauperes fecit, in congregatione viuentes
vite accipiunt, quia ad ea accipienda, non
cit habendi cupiditas, sed cogit viuendi
Prolixius hæc in Regula Canonicorum.

Epist. ad
Agerneliã
viduam c.
5.

Concilio primo, Aquisgran. capite centesimo vigesimo.

Sanctus Hieronymus ait: melius est rem factam minus, quam salutem animam perire. Melius est amittere quod velimus nolimus aliquando periculum est. Melius est sponte dimittere, quam a ta Ecclesie pro quo omnia dimittenda sunt. Quis non refert non dicam cubitum quod enorme est, vnius vntiae rem decimam partem adicere potest ad staturam. Dives? (Luca duodecimo capite, versiculo ymundo quinto) Et solliciti sumus quid manducare, aut quid bibamus? Ne cogitemus ergo, sufficit diei malitia sua. (Matthaei capite, versiculo trigesimo quarto.) Iacob fratrem fugiens magnis in patris domo derelictis, nudus pergit in Mesopotamiam, (Genesis vigesimo octavo capite, versiculo quinto & sexto.) & vt nobis fortitudinis probaret exemplum, lapide capiti suppositus, vidit scalam ad caelum vsque subiectam, dominum innitentem super eam per quam ascendebant angeli, & descendebant, (item versiculo vndecimo & duodecimo.) vt nec peccator desperet salutem, nec iustus de sua virtute securus sit. Atque vt multa praeteream, quae enim tempus est, vt assumpti testimonia edisseram, post annos viginti diues trinitus & pater ditior, qui dudum Iordanem in baculo transferat cum tribus turmis regum reuertitur. (Genesis trigesimo secundo capite.) Apostoli toto orbe peregrini non

æs in zona, non virgam in manu, non calceas
 habere in pedibus, (Matthæi decimo capite, ver-
 ficulo decimo.) & tamen dicere poterant
nihil habentes, sed omnia possidentes. (in episto-
 la secunda ad Corinthios sexto capite, versu
 decimo.) Et aurum & argentum non est nobis
*autem habemus hoc tibi damus, in nomine
 Christi Nazareni surge & ambula.* (Actuum
 decimo capite, versiculo sexto.) Non enim erant
 iuciarum sarcina prægrauati. Et ideo
 cum Helia in foramine petrae, per angustias
 cunctas transire poterant, & posteriora domus
 templari. (tertio Regum decimonono
 te.) Nos vero ardemus avaritia, & con-
 cunias disputantes auro finem expandimus
 nihilque nobis satis est, & illud quod de
 rebus dicitur iure miseris cooptari per
 Aedificant quasi semper victuri, viuunt
 altera die morituri. Et hæc facimus quod
 tibi verbis non credimus, & quia ætas
 cunctis non viciniam mortis, quæ debetur
 talibus lege naturæ, sed cassâ spe annorum
 spatia pollicetur, &c.

15. *Sanctus Bonauentura* (tractatu de
 præpar. se ad missam capite octauo.) *Va-
 domine Deus quanti hodie infelices ad sacra-
 nes accedunt & diuina mysteria accipiunt,
 celestem panem sed terrenum, non spiritum
 crum quarentes, nec Dei honorem, sed suam
 tionem, non salutem animarum, sed questum pec-
 rum, nõ Christo seruire mundo corde & corpore*

non ch...
ecimo c...
ere pote...
(inep...
ite, ver...
est vol...
omine...
etorum...
nim em...
ideo...
r angu...
domin...
nonono...
& cont...
andim...
od de...
prari p...
viuunt...
nus qu...
a cert...
lebetur...
orum...

...erius sed delitari, ditari, superbire, & luxuriari de
...monio Christi & eleemosynis populi, & Ecclesie di-
...ant, ambiendo multis litigijs & simonis potius ra-
...quam assequuntur non vocati a Deo, sed impulsi
...uolob.

Certe qui Clerici omnia metiuntur suis com-
...ois, ij nec a Deo aeterna praemia referunt,
...e ipsimet minime quaerunt) nec plerumque
...a ipsa temporalia perueniunt, pro quibus
...laborant. Sic enim S. Augustinus Iudaeis co-
...le ait, vt quia in Christo recipiendo tempo-
...a perdere timentur, & vitam aeternam non
...tarunt, vtrumq; simul amiserunt, quoniam
...in Dei & Romanorum ipsorum iram odium=
...ciderunt. Quam multi etiam aureos mon-
...ac mundos sibi somnantes mortis spiculis
...fossi omnia reliquerunt?

Tract. 49.
in Ioan.

Vtinam omnes numerarent animas, quas
...nito aggregant, non stipendia ac eleemosy-
...quas corrodunt, vtinam ponderarent fideles
...ardore & Christi amore succensos ob ani-
...rum suarum remedium & patriae caelestis de-
...erium, Ecclesiam suis opibus fecisse locuple-
...a, & non solum Christum dixisse: *Va vobis di-*
...us & diues difficile intrabit &c.

Luc. 6.
Matt. 19.

Sed etiam S. Paulum. *Qui volunt diuites &c. &*
...monem Proverb. 28. *Qui festinat ditari non*
...vocens. Et S. Greg. 4. Mor. c. 4. *Rarum est, qui*
...um possident, tendant ad requiem. Vtinam cogita-
...primam capitis tonsuram, per quam primu
...etici esse inceperunt seu detonsionem illam
...corum capillorum ab Episcopo factam reru

1. Tim. 6.

S tempo-

temporalium contemptum designare, seu
lunt B. Isid. 2. de off. & Hugo dub. 2. de fact.
gnificari Clericos debere omnia superflua
p̄cipue vitiosas cupiditates amputare, vt
capitis, id est, animus maneat liber, & ap
contemplationibus.

Epist. 239.

Sed recurrat oratio ad magnum pecunia
contemptorem S. Aug. Hic Alypio scriben
ribus agit de non accipiendis bonis illorum
ex sæculo ad religionem, vitam que monach
conuertuntur, ne obrectandi daretur occ
nihil præter luctum in receptione conuer
viros Ecclesiasticos aucupari. Possidius de
ait: Pauperum semper memor erat, eisq; inde
vnde & sibi suisq; omnibus secum habitantibus
tur, hoc est, vel ex redditibus Ecclesiæ, vel etiam
tionibus fidelium. Et dum forte (vt assolet.) de poss
bus ipsis inuidia Clericis fieret, alloquebatur pleb
malle se ex collationibus plebis Dei viuere, quam
possessionum curam vel gubernationem pati: &
tum se illis cedere, vt eo modo omnes Dei serui
stri viuerent, quo in veteri testamento legantur
deseruietes de eodem participari, sed nunq
2. Cor. 9.

*In vita
Aug. c. 23.
24.*

2. Cor. 9.

Laici suscipere voluerunt. Domus Ecclesiæ curam
que substantiam ad vices valentioribus Clericis
bat & credebat, nunquã clauem, nunquam annu
gust. in peco
nomia.

*Quare Aug.
gust. in peco
nomia.*

manu habens, sed ab eisdem domus præpositis, can
accepta & erogata notabantur, que anno comp
dem recitabantur, quo sciretur quantum accep
quantumque dispensatum fuisset, vel quicquid
spensatum, vel dispensatum remansisset, & qu
tis titulis magis illius præpositi domus fidem

are, seu probatum manifestatumque cognoscens. Do-
de fact. eorum vero, vel agrum seu villam nunquam emere vo-
uperflua.

Verum si forte Ecclesia à quoquam sponte tale a-
vel donaretur, vel titulo legati dimittere-
non respuebat, sed suscipi iubebat. Nam & Notent hæc
eum hereditatis recusasse nouimus, non quia nimis auar-
ibus inutiles esse possent, sed quoniam iustum heredi-
um esse videbat, vt à mortuorum vel filijs, pete.

parentibus, vel affinibus, magis possiderentur,
ab eis deficientes dimittere noluerunt. Qui-
etiam ex honoratis Hipponensium apud Car-
idius viuens Ecclesie Hipponensi possessionem do-
voluit, & confectas tabulas, sibi vsufructu
vltro eidem Sanctæ memoriæ Augustino
cuius ille oblationem libenter accepit, con-
siliis ei, quod æternæ suæ memor esset salu-

Verum post aliquot annos, nobis forte cum eo
cominus constitutis, ecce ille donator literas per
suum nuntius rogauit, vt illa donationum ta-
suo filio redderentur, pauperibus vero ero-
das direxit solidos centum. Quo ille Sanctior. co-
ingemuit hominem, vel finxisse donationem,
eum de bono opere poenituisse, & quanta po:uit
suggerente cordi eius condolenti animo ex eadem
atione dixit, in illius, scilicet, increpationem &
tionem. Et tabulas quas ille sponte miserat, nec de-
ctas, nec exactas, confestim reddidit pecuniamq; il-
respuit, atque rescriptis eundem sicut oportuit,
arguit, & corripuit, admonens, vt de sua simu-
latione

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

latione vel iniquitate, cum penitentiâ humilitate
satisfaceret, ne cum tam graui delicto de saeculo
Hæc possidius.

Serm. 49.
de diuers.

Adeo alienus erat S. Aug. à philargia
amore pecuniæ, vt aduersus eum fuerit dec
tum, quod defunctorum hæreditates m
fufciperet, quod dicerent inde euenire, vt
retraherentur, quo minus Ecclesiam hæ
instituerent idque in detrimentum pau
verti. Cuius rei causa opus eidem fuit
concione palam parare defensionem, cum
alia dixit: *Quicumque vult exheredato filio
facere Ecclesiam quærat alterum qui suscipiat
imo Deo propitio neminem inueniat.* Adducit
ad sui excusationem exemplum: dicens
gere Arelij Carthaginensis Episcopi imit
& à cæteris Episcopis ageretur cum subdit
laudabile factum sancti & venerandi, Episcopi
Carthaginensis, quomodo impleuit eos omnes
uiunt laudibus Dei quidam enim cum filios non
neque speraret, res suas omnes retento sibi v
nauit Ecclesie, nati sunt ei filij & reddidit Episcopi
opinanti quæ ille donauerat. In potestate habebat
pus non reddere, sed iure fori, non iure poti.

Sane etiam hoc nouerit charitas vestra
fratribus meis, qui mecum manent, vt qu
habet aliquid aut vendat & eroget aut donat
mune illud faciat, &c. Hæc de his quos
ceperat in consortium fra-

trum.